ת"ת הלכה ד [ופ"כ מהל' סנהדרין הל' ח] טוש"ע י"ד סימן רמכ סעיף יג: במ ב מי" שם [ושס]

תורה אור השלם

1. הַנָּה יָמִים בָּאִים נָאָם יְיָ וְזָרְעְתִּי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה

2. ירא את ייַ בִּנִי וָמֶלֶךְ

.3. עמד וימדד ארע ראה

י שלה. חבקוק ג ו הבין הבים הַלְלִים הַפִּילָה וְעֻצְמִים כְּלִ הַרֶּנֶיהָ: מייי

תום' שאנץ (המשך)

אלו עובריז מיתניא. ואור"י

דנותנין לעם הארץ בנות

חברים גדולות ופוסקיז

על גביו טהרות ר'ש'ב'ג'א'

איז צריד לפסוק שאפי׳ לא

אלא בפרישות אחר תינהוג

כך שונה רשב"ג איזהו עם

הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטהרה דברי ר׳ מאיר וחכמים אומרים כל

שאינו מעשר פירותיו וה״ק

לו חבר בתו בזה הענין

שתנהוג טהרה תחתיו כל

שאינו אוכל כו׳. וחכמים אומרים אפי׳ למי שאינו

מעשר פירותיו משיאיז לו

אפי׳ קרא ושנה משמע

מהכא דאחרים לא הוי ר׳

מאיר ואע"ג דבכוליה

תלמודא אמרי׳ מאן אחרים

מקומות הוו אחרים ר

מאיר כדאמרינן מאן יש אומרים ר' נתן ובפ"ק דגיטין גר'⁵) יש אומרים

י. לא היינו ר׳ מאיר אלא ר׳

נתז דברוב המקומות יש

משנתם שמבלים עולם

בהוראת טעות דכיון דאינם

יודעים טעם המשנה מדמים להם דבר שאינו

דומה. ויש אומר׳ משניות

הרבה דאמר הא מני פלוני

היא ויחידא היא ולית

הלכתא כותיה ומורים בטעות ל״ה: בתולה

צליינית בעלת תפלות

שכנית הולכת ומבקרת

שכינותיה תמיד שאינז

ומראות עצמן כצדקניות

שלא יבדקו אחריהז ל"ה.

וכשמגיע עת לדת האשה

ואלמנה

אומרים היינו ר המורים הלכה

ר׳ מאיר נ״ל [']

להם על מנת שלא תעע

מסורת הש"ם

ס"ל שם דכל שאינו אוכל שינויים ועי׳ בתוס׳ ד״ה כל ב) [לפמ"ש תוס' לעיל יב. ל"ה חחרים וע"ש מ"ש על הגליון יחיישב גם הכא], ג) קדושין כ. מ. ע"ש יומא פו: פו. ערכיו ל: מ״ה כו:, ד) ומגלה כח: ושה איחא אל כ) [ב"מ קו.ן, ו) ע"ו יט: ים ול נו קובן, ו) בע"י: לגריכים, ש"ש], ז) בע"י: לגריכים, ז) אלא לקרא ולא שנה כו'. מהרש"א, ט) [מליימה אובדת בחולים], י) כ"ה

גליון הש"ם גמ' דאמר ר' אבהו. נ״ל לכל:

בירושלמי. רש"ל,

מוסף רש"י

איזהו עם הארץ. שלנכו חכמים בכל מקום (ברכות מו). ולא שימש ת״ח. בסברא שהיו נותנים לדברי משנה טעם והיו מתאספים יחד ועוסקים בכך, והיא דוגמת הגמרא שסדרו האמוראים (שם). זרע אדם וזרע בהמה. כלומר אזרעם לפרותם ולרבותם בית הכנסת בשכונתי ואני באה לבית מדרשך להתפלל (ב"מ קו). כי רבים חללים הפילה. לשון נפל רציס חלליו (ע"ז יט:). ועצומים כל הרוגיה. המתעלמים והמחרישים ומתאפקים מלהורות, הורגין את דורן, ועלומים לשון ועולם עיניו (שם).

תוספות שאנץ י הרי זה בור. בור גרוע מעם הארץ: רטין מגישא לוחש המכשף את לוחשיו ואינו י יודע מה הם ומה פירושם שמכשפות בא על ידי חכמים בתלמוד שונה משנתו ואינו יודע מה הוא. ל"ה: איזהו עם הארץ פ"ה שנחשר על הטהרות ועל המטשרות ומוחזק מגעו המטשרות ומוחזק טמא: כל שאינו קורא ק"ש דהא ודאי לא ידע מידי אבל ידע לקרות וקורא לאו עם הארץ הוא דברי ר' מאיר. וי"מ דהד ברייתא מתניא לענין זימון שאין מזמנין על עם הארץ. עוד מצי למימר דמיתניא לעניז שעם הארץ פסול לעדות ואיז מכריזיז על אבדתו .י. (דף ס"א) דקאמר איזהו עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטהרה דברי ר׳

ברחת לדיקים. לנחול ג"ע: ברחת רשעים. לירש גיהנס: שלא יכשלו בי

ואמר מאי בינייהו איכא בינייהו כך וכך וערום הוא שהשומע את קולו שונה משניותיו כסבור הוא שבקי בטעמיהם ונוהגין בו כבוד כתלמידי חכמים: אתמר גרם: ה"ו ע"ה. שחשוד על המעשרות ועל הטהרות: בור. גרוע מעם הארץ: כוסי. ואסור לאכול פיתו ויינו דכיון שלא שימש חכמים אינו מקפיד על דברי חכמים לדעתם ולא שנה אלא להראות עלמו כת"ח: מגוש. מכשף האוחז את העינים וגונב את הלבבות. ואף זה כן: רטין. תרגום חובר חבר ודברים יח) הוא מגוש. לוחש המכשף את לחשיו ואינו מבין מה הם ומה פירושם אלא כך מעשיהם שהמכשפות בא ע"י אותם הלחשים: מני מנא. ואף זה תנא שלא שימש בתלמוד שונה משנתו ואינו יודע מה היא: איזהו עם הארן. שנחשד על הטהרות ועל המעשרות ומוחזק מגעו טמא: כל שאינו קורא ק"ש. דהא ודאי אינו יודע כלום. אבל יודע לקרות וקורא לא ע"ה הוא: ששונין הלכות. שלא שימשו לתלמידי חכמים ולא הקפידו על טעמי המשניות: הלכות. משניות: פשיטא. דהכי הוא אלא במאי נדרשיה אי לאו בהכי: הותרה לו. דומה בעיניו היתר: מבלי עולם ס"ד. ומה הם גורמין לאחרים: שמורין הלכה מחוך משנחן. קאמר שמבלין עולם בהוראות טעות דכיון דאין יודעין טעמי המשנה פעמים גורמין שמדמין לה דבר שאינו דומה ועוד יש משניות הרבה (במשניות) דאמרינן הא מני פלוני הוא ויחידאה היא ולית הלכתא כוותיה ועוד שאינן יודעים במחלוקת תנאים הראשונים הלכה כדברי מי הלכך מורין הוראות טעות: הליכות עולם לו. השונה הלכות עולם שלו בזכותו: זיילנית. בעלת תפלה: ואלמנה שובבית. בעלת שכינות הולכת ומבקרת שכינותיה תמיד: הרי אנו מבני עולם. שאינן אלא נואפות ומכשפות ומראות עלמו כלדקניות שלא יבדקו אחריהן: קטן שלה כלו לו חדשיו. לקמן מפרש: וקיבול שכר מאלמנה. שהיתה טורחת עלמה יותר מן הלורך כדי לקבל שכר כדמפרש ואזיל למדנו שיטריח אדם עלמו במלוה להבל שכר יותר:

שקרא. מקרא: ושנה. משנה: ולא שימש חלמידי חלמים. ללמוד סברת הגמרא בטעמי המשנה מה הם. רשע הוא שאין תורתו על דוכתי מ"ט אמר מר הכי ומר הכי

שקרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים: אתמר קרא ושנה ולא שימש ת"ח ר' אלעזר אומר הרי זה עם הארץ ר' שמואל בר נחמני אמר הרי זה בור ר' ינאי אומר ה"ז כותי רב אחא בר יעקב אומר הרי זה מגוש אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא כרב אחא בר יעקב דאמרי אינשי רמין מגושא ולא ידע מאי אמר תני תנא ולא ידע מאי אמר ת"ר י איזהו ע"ה כל שאינו קורא ק"ש שחרית וערבית בברכותיה דברי ר' מאיר וחכ"א כל שאינו מניח תפילין בן עזאי אומר כל שאין לו ציצית בבגדו ר' יונתן בן יוסף אמר כל שיש לו בנים ואינו מגדלן ללמוד תורה יאחרים אומרים אפילו קורא ושונה ולא שימש ת"ח זהו ע"ה קרא ולא שנה הרי זה בור לא קרא ולא שנה עליו הכתוב אומר יוזרעתי את בית ישראל ואת בית יהודה זרע אדם וזרע בהמה: בירא את ה' בני ומלך ועם שונים אל תתערב אמר רבי יצחק אלו ששונים הלכות פשיטא מהו דתימא שונין בחמא וכדרב הונא ⁰ דאמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו קמ"ל תנא התנאים מבלי עולם מבלי עולם ם"ד אמר רבינא שמורין הלכה מתוך משנתן תניא נמי הכי א"ר יהושע וכי מבלי עולם הן והלא מיישבי עולם הן שנאמר ים הליכות עולם לו אלא שמורין הלכה מתוך משנתן: אשה פרושה וכו': 'ת"ר בתולה צליינית ואלמנה שובבית וקטן שלא כלו לו חדשיו הרי אלו מבלי עולם איני והאמר רבי יוחנן למדנו יראת חמא מבתולה וקיבול שכר מאלמנה יראת חמא מבתולה דר' יוחנז שמעה לההיא בתולה דנפלה אאפה וקאמרה רבש"ע בראת גן עדן ובראת גיהנם בראת צדיקים ובראת רשעים יהי רצון מלפניך שלא יכשלו בי בני אדם קיבול שכר מאלמנה דההיא אלמנה דהואי בי כנישתא בשיבבותה כל יומא הות אתיא ומצלה בי מדרשיה דר' יוחנן אמר לה בתי לא בית הכנסת בשיבבותך אמרה ליה רבי ולא ישכר פסיעות יש לי כי קאמר כגון יוחני בת רמיבי מאי קמן שלא

רבי שמואל בר נחמני אמר ה"ז בור. תיתה כתאן ק"ללא כאחרים ולא כר׳ יהודה דאחרים לא קרו בור יי אלא לשנה ולא קרא בורייה ואין ללמוד הימנו שע"י הטעמים יש חילוק באיסור והימר 🛚 ור' יהודה אפי' עם הארץ לא משיי ליה דאמר בסוף פרק אלו ובדיני ממונות לזכות ולחייב ובטהרות לטמא ולטהר כדאמר בכמה - מליאות (ב"מ דף לג:) דדרש ר' יהודה בר אילעאי שמעו דבר ה" החרדים אל דברו וגו' החרדים אל

דברו אלו תלמידי חכמים אחיכם אלו בעלי מקרא שנאיכם אלו בעלי משנה מנדיכם אלו עם הארץ אלמא דבעלי משנה או בעלי מקרא לאו בכלל ע״ה נינהו: בל שאינו קורא ק"ש שחרית וערבית דברי ר"מ. תימה לר״י דאמר בפ' הניוקין (גיטין דף סא.) ובפ' ג' שאכלו (ברכות דף מו:) איזהו עם הארץ כל שאינו אוכל חולין בטהרה דברי ר"מ ופירש דהרבה ענייני עם הארץ הן ויש שאין מקבלין ממנו עדות כדאמרינן בפ׳ אלו עוברין (פסחים דף מט:) ששה דברים נאמרו בעם הארץ אין מקבלין מהן עדות וכו' ובפ' חומר בקודש (חגיגה דף כב.) כמאן מקבלין סהדותא מעם הארץ כר' יוסי ויש כשר לענין עדות ונחשל על הטהרות ועל המעשרות או לענין זימון או לענין שביעית א"נ לענין דברים שאינן נקחין אלא מן המומחה כדאיתא בפ' שני דמסכת ע"ו (דף נט: בירושלבי חשה פרושה זו היח שיושבת ומלעבת בדברי תורה ותאמר אלי תבא וישכב עמה בלילה הוא א"ר אבהו כביכול היה במחשבה הוא לבדו יודע שלא עלתה על דעתה אלא בשביל להעמיד שבטים הוסיפו עליהם בתולתה ליימניתש והלמנה שובבית י [מי חגלה נסבת שם ביש] ותינוק שהוא עולה לחדשיו (בתולה ליימנית מליימה אובדת בתוליה ותינוק שהוא עולה לחדשיו) ר' חלקיה בשם ר' סימון זה שהוא גדול בתורה שלא בפירקו ומבזה את הגדולים ממנו ח"ר יוסי זהו שבן תשע ואבריו נראה כבן י"ב והוא בא על אחת מכל העריות האמורות בתורה והן מתות על ידו והוא פטור רבי פירש מציימה אובדת בתוליה מחמת לומות בתוליה נושרות אבל מורי אחי הרב ר"מ פי׳

עושה חסידה ומתפללת כדגרסינן בגמ׳ דידן לליינית וכאילו למה ועושה תעניות שתהא נענת בתפלתה ואינה עושה אלא לגנב את העין שלא יבדקו אחריה ומזנה ואובדת בתוליה: ועד

כלו לו חדשיו הכא תרגימו זה ת"ח המבעם ברבותיו רבי אבא אמר זה תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה • 0 דא"ר אבהו אמר רב הוגא אמר רב מאי דכתיב בי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה כי רבים חללים הפילה אזה ת"ח שלא הגיע להוראה ומורה ועצומים כל הרוגיה יזה ת"ח שהגיע להוראה ואינו מורה

כני אדם. להפסיד חלקס על ידי מגן עדן ולירש גיהנס: כי קאמר. מבלי עולס: כגון יוחני בת רטיבי. אלמנה מכשפה היחה וכשמגיע עת לידת אשה היתה עולרת רחמה במכשפות ולאחר שמלטערת הרבה היתה אומרת אלך ואבקש רחמים אולי תשמע תפלתי והולכת וסותרת כשפיה והולד יוצא פעם אחת היה לה שכיר יום בביתה והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מתקשקשין בכלי כמו שהולד מקשקש במעי האם ובא ופתח את מגופת הכלי והכשפים ילאו והוולד נולד וידעו כי בעלת כשפים היא: המבעע ברבוסיו. וקרי ליה קטן שלא כלו לו חדשיו על ידי שימיו מתקלרין כדאמרינן בפרק קמא דחגיגה (דף ה.): כי רבים חלנים הפילה. באשה זרה משתעי. וחלמיד שאינו נוהג עצמו כשורה קרי ליה נמי הכי: זה חלמיד שלא הגיע כוי. הפילה לשון נפל שלא כלו לו חדשיו: ועצומים. לשון עוצם עיניו (ישעיה לג) שסוגרים פיהם ואינם מורים לצורכים הוראה: ועד

הרבה היתה אומרת יוחני אלד ואבקש אולי תשמע תפלתי והולכת ופותחת הכלי שהיו הכשפים בתוכו וסותרת הכשפים היום היה הוא היה והיא אך האבקט אור המסוב המחור היה הלכומה הכל אחר המסוב בה החור ביה החור המסוב בה המסוב מקשקשי הוא הולד יוצא. פעם אות היה לה שעל יינו בביתה והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מקשקשי בתוך הכלי כמו שהולד מקשקש במעי האם ובא השכיר וסתר את מגופת הכלי והכשפים יצאו והולד נולד וידעו כל העולם כי בעלת כשפים היא ל"ה: המבעט ברבותיו וקרי ליה קטן שלא כלו חדשיו על ידי שימיו מתקצרין כדאמ' פ"ק דחגיגה.

שאינו מעשר פירותיו ולעניז מאי מיתניא אי לעניז זימוז ליתא דאמרי׳ בפרק שלשה שאכלו דעם הארץ שאינו מעשר פירותיו שהו מוכנס בי הדורנה לכבן מה מהמה אל כך הקור הוא המה בל בי 20 שהם השהרה במהוה אה מה דהיינו עם הארץ דרבון, ואי לענין דהשאי ליתא דהא מי שחשור על טהרות אינו חשור על הדמאי כדמוכה בפייק דיבמות ועוד ק׳ דר"מ אדר" מאיר דהכא קאמר דהוי עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטהרה ויש לומר דההיא דהתם לענין דההיא

ל"ל דההיא דהניתקין מתניא לענין שנותנין לע"ה בנות חברים וכרו והוא בתוספתא דע"ז פ"צ וע" במוס" גיטין שם ד"ה איה.
ב) ל"ל יש אותרים אחר דברי ר' נתן וע"כ די"א אלו אינו ר"י אלא דברוב התקומות וכרי.